

Một vài kinh nghiệm và cảm xúc đầu năm

Trường ĐHKHXH&NV đã có một năm khá thành công trên nhiều mặt hoạt động và hiện có những bước đi vững chắc trong lộ trình hội nhập với thế giới. Nhân dịp đầu xuân, các nhà giáo lão thành của Trường đã chia sẻ những cảm xúc, suy nghĩ về sự phát triển của Nhà trường thời gian qua, đồng thời đưa ra những gợi ý cho chặng đường phát triển sắp tới.

● SONG HÀ (ghi)

GS. Đinh Xuân Lâm

GS. Nguyễn Kim Đình

GS. Vũ Dương Ninh

GS. ĐINH XUÂN LÂM: HỘI NHẬP CẦN CÓ BẢN LĨNH

Trường ĐHKHXH&NV luôn là niềm tự hào của chúng tôi và tôi rất vui mừng khi thấy những nỗ lực và sự tiến bộ rõ rệt của Nhà trường, đặc biệt là về mặt chất lượng. Trường ngày càng mở rộng hệ đào tạo từ cử nhân cho tới NCS, đặc biệt NCS người nước ngoài ngày càng nhiều. Điều đó khẳng định uy tín của Trường ta ngày càng lớn, có sức thu hút những thanh niên ở nhiều quốc gia khác đến theo học, tìm hiểu về văn hoá Việt Nam. Bằng chất lượng đào tạo và nghiên cứu khoa học của mình, Nhà trường đã góp phần phát huy đầy mạnh tâm ảnh hưởng của Việt Nam trên trường quốc tế. Tôi thấy các chương trình đào tạo ngày càng phong phú và hoàn chỉnh hơn, đáp ứng được yêu cầu học tập của các nghiên cứu sinh nước ngoài, trong đó có nhiều người đến từ các nước có nền đại học tiên tiến như Anh, Pháp, Nga... cũng như đáp ứng nhu cầu phát triển, mở rộng ngành Việt Nam học tại nước ngoài.

Thế hệ chúng tôi trước đây được đào tạo trong nước, trưởng thành nhờ tự học, tự làm nên có nhiều hạn chế do ít được tiếp xúc với môi trường thế giới. Thế hệ cán bộ sau này là những người được đào tạo bài bản ở những nước có nền đại học tiên tiến, do đó có nhiều anh chị em rất giỏi. Họ nắm được các quan điểm phát triển giáo dục và cập nhật tình hình phát triển đại học thế giới nên vận dụng tốt vào công tác quản lý của Nhà trường. Các thế hệ lãnh đạo Nhà trường cũng rất có ý thức mở rộng quan hệ hợp tác với các trường đại học nước ngoài để học hỏi kinh nghiệm, nâng cao trình độ.

Hội nhập quốc tế là yêu cầu rất lớn và có tính chất bắt buộc đối với mỗi trường đại học. Tuy nhiên, hội nhập cũng cần bản lĩnh để lựa chọn hội nhập cái gì, cái gì là cần thiết cho KHXHNV Việt Nam và cho đất nước.

Một điểm yếu cản trở chúng ta hội nhập hiện nay là giảng viên chưa sử dụng tốt ngoại ngữ. Tôi đã từng chứng kiến một chuyên gia nước ngoài sang giảng dạy tại

trường ta, họ có thể sử dụng đồng thời cả tiếng Anh và tiếng Pháp một cách thuần thục và tự nhiên. Giáo sư nước ngoài có thể sử dụng 3, 4 ngoại ngữ là chuyện bình thường.

Chúng ta cũng đừng vì quá chạy theo khẩu hiệu hội nhập mà không chú trọng thực chất và hiệu quả hoạt động đang làm. Trường ĐHKHXH&NV cần khai thác những mặt mạnh của KHXHNV Việt Nam để giới thiệu ra nước ngoài với tư cách một cơ quan chuyên môn. Trường có rất nhiều mặt mạnh về khoa học cơ bản, hãy từ các mặt mạnh ấy mà phát huy lên. Hội nhập nhưng cần giữ được căn cốt và bản lĩnh của mình.

Trường ĐHKHXH&NV có trách nhiệm quan trọng trong việc tham vấn cho các cơ quan Đảng, Nhà nước về sự phát triển của khoa học xã hội và con người Việt Nam. Trường đã có ý thức về trách nhiệm này nhưng chưa làm được nhiều. Tôi mong rằng Trường sẽ phải tiếp tục coi đây là nhiệm vụ tối cao của mình, giúp cho các cơ quan Đảng, Nhà nước

xây dựng và phát triển được cơ sở và sức mạnh của mình trên nền tảng “tinh” Việt, phát huy ảnh hưởng của Việt Nam rộng trên thế giới.

PGS. NGUYỄN KIM ĐÌNH: PHẢI GIỮ ĐƯỢC BẢN SẮC VÀ TRUYỀN THỐNG

Có điều kiện tham dự nhiều hoạt động của Trường, tôi có nhận xét là sự phát triển của Nhà trường đang đi đúng hướng. Trường rất nghiêm túc và quyết tâm trong các chiến lược phát triển, thể hiện qua những kế hoạch, lộ trình và mục tiêu rất rõ ràng. Tôi lấy ví dụ việc chuyển đổi đào tạo tín chỉ theo xu hướng thời đại là rất đúng đắn, và dù khó khăn thì Trường ta cũng đã tiên phong làm được.

Chúng ta đã có danh hiệu rất cao quý mà Nhà nước và xã hội trao cho: là Đại học Quốc gia, là đơn vị Anh hùng lao động - những danh hiệu cao quý ấy tự thân nhắc nhở chúng ta phải luôn giữ gìn và phát

huy hơn nữa. Nhưng chúng ta cũng cần nhận thức rằng danh hiệu của Trường và niềm tin của xã hội đối với Trường ta trước hết là do chúng ta làm được khoa học cơ bản. Ta phải nắm chắc nhiệm vụ chính của chúng ta là xây dựng khoa học cơ bản - KHXHNV của Việt Nam. Đó là bản sắc và thế mạnh của Trường ĐHKHXH&NV. Dù có đa ngành đa lĩnh vực thì cuối cùng cũng phải chọn lựa lĩnh vực nào là trọng tâm rõ rệt nhất của Trường. Chúng ta vẫn cần liên kết, hợp tác trong nước và quốc tế để phát triển, nhưng là hợp tác trên cơ sở vị thế và tư thế của mình, trên cơ sở nắm chắc nhiệm vụ chính của mình. Chúng ta cần có bản lĩnh, tránh vì tác động của nền kinh tế thị trường mà chạy theo lợi nhuận làm mất đi bản sắc, truyền thống ấy.

Và riêng đối với KHXH&NV phải quan tâm là, mình hội nhập học hỏi người ta và ngược lại người ta cũng phải học hỏi lại mình. Cho nên muốn hội nhập tốt thì các ngành KHXH&NV của mình phải rất tập trung vào những gì là đặc sắc và căn

bản của Việt Nam, bởi như thế mình mới có cái để nói với thế giới, có cái để họ đến đây học mình. Nhưng có điều đáng tiếc là ngay bản thân chúng ta là người Việt Nam nhưng cũng chưa nghiên cứu về chính chúng ta cho đến nơi đến chốn.

Bên cạnh đó, ngành KHXHNV rất nên trang bị cho sinh viên một vốn kiến thức cơ bản về Hán Nôm giúp thế hệ sau hiểu biết cho căn cứ di sản của cha ông để lại, hiểu được nếp văn hoá cội nguồn của người Việt Nam. Như vậy, để có thể đào tạo được lứa sinh viên có thể đối thoại, giao lưu với thế giới thì trước hết phải có vốn Việt Nam tốt, sau đó là có vốn ngoại ngữ tốt.

Trước đây, từ thời Trường ĐH Tổng hợp Hà Nội có nhiều hoạt động sinh hoạt khoa học định kỳ rất hay như: ở từng khoa cuối năm thường có hội nghị khoa học để tất cả những thành viên trong khoa báo cáo những thành tựu khoa học của mình trong năm. Bộ môn phải là đơn

vị hạt nhân tạo sự gắn kết giữa các thầy cô về hoạt động khoa học, chuyên môn. Một điều nữa là cần sớm đưa sinh viên vào hoạt động NCKH và trải nghiệm thực tế nghề nghiệp.

GS. VŨ DUANG NINH: ĐỘI NGŨ LÀM KHOA HỌC CẦN PHẢI “TINH”

Trong bước đường phát triển, Trường ĐHKHXH&NV gặp không ít khó khăn nhưng chúng ta vẫn đều đặn giữ được tốc độ và sức vươn lên. Trong thời gian qua, chúng ta đạt được nhiều thành tựu trong lĩnh vực nghiên cứu khoa học: số lượng đề tài ở tầm cơ quốc gia tăng mạnh; các đề tài đang kí được thực hiện khá nghiêm túc đem lại những kết quả thực tiễn phục vụ công tác đào tạo của Nhà trường cũng như các vấn đề xã hội, dân sinh của đất nước. Tôi cho đây là thành tựu rất nổi bật. Về ảnh hưởng xã hội, trường chúng ta ngày càng phát huy được uy tín, sự tin nhiệm đối với xã hội. Ví dụ: trong dịp kỉ

niệm 1000 năm Thăng Long, Hà Nội, rất nhiều đề tài có sự tham gia của cán bộ, sinh viên trường ta.

Một kết quả khác cũng rất đáng ghi nhận là chúng ta cũng từng tham gia nhiều hội nghị Việt Nam học quốc tế, ở đó các giáo sư, cán bộ trường ta đã trình bày những tham luận chất lượng được ban bè quốc tế đánh giá cao. Gần đây, nhân dịp kỉ niệm 40 năm ngày kí kết hiệp định Paris, Trường chúng ta tổ chức Hội thảo quốc tế được đánh giá cao, có sự tham gia của các học giả nước ngoài đến từ Pháp, Mĩ, Anh... Nói như thế để thấy rằng về mặt NCKH, Trường ta đạt được nhiều kết quả, đóng góp thiết thực cho sự phát triển khoa học và phát triển đất nước.

Về đào tạo, Trường vẫn là một địa chỉ đáng tin cậy ở trình độ cử nhân, đặc biệt ở đào tạo trình độ tiến sĩ. Đó là nhờ chúng ta giữ được chất lượng đào tạo dù chưa thể thoả mãn với những gì đã có. Trong môi trường đào tạo tin cậy, một số sinh viên đã vươn lên rút ngắn được thời gian học tập, điều này thể hiện sự chủ động và năng lực, ý chí của sinh viên trường ta.

Với những thành tựu trong đào tạo và NCKH như vậy, chúng ta có vị thế và uy tín đối với các trường đại học khu vực và thế giới. Chúng ta đã kí kết nhiều văn bản hợp tác đào tạo với các đối tác nước ngoài và trên thực tế cũng đào tạo được nhiều sinh viên nước ngoài đến từ nhiều quốc gia, giúp họ hiểu rõ về lịch sử và văn hoá Việt Nam, qua đó trở thành cây cầu nối giới thiệu văn hoá Việt Nam ra nước ngoài.

Có thể nói rằng Trường ĐHKHXH&NV đã có những bước đi có thể không rầm rộ, nhưng vững chắc. Điều đó cũng bắt nguồn và được kế thừa từ truyền thống Trường ĐHTHHN trước đây.

Trường đặt mục tiêu hội nhập quốc tế là mục tiêu đúng đắn, có ý nghĩa lâu dài và thực tiễn. Đó cũng là con đường không thể khác được nếu chúng ta muốn trở thành cơ sở đào tạo có vị thế ở khu vực và quốc tế. Nhưng để đạt được mục tiêu này, chúng ta còn nhiều việc phải làm.

Trước hết, cần giảm bớt độ “vênh” giữa

chương trình đào tạo của chúng ta với thế giới. Có nhiều môn chúng ta có mà thế giới không có, nhiều môn thế giới có, chúng ta cũng có nhưng mới ở trình độ thấp. Giải quyết được độ “vênh” đó mới có thể gần nhau hơn.

Hai là, một điểm yếu chung của nền giáo dục nước ta là phương pháp giảng dạy và học tập dù có nhiều cải tiến nhưng vẫn chưa đạt tầm quốc tế. Nhiều giảng viên học nước ngoài về rất tích cực áp dụng những điều mới, phương pháp mới trong cách dạy; nhiều sinh viên thấy được trách nhiệm và vị trí của mình trong học tập nên cũng đã rất nỗ lực. Nhưng thực sự vẫn còn khoảng cách với thế giới và chúng ta cần sự cải tiến rất tích cực và quyết tâm thì mới khắc phục được.

Ba là, cần khắc phục những hạn chế trong việc giảng dạy và học tập ngoại ngữ hiện nay. Những cán bộ có thể sử dụng ngoại ngữ thành thạo trong nghiên cứu và giảng dạy thường đã được đào tạo ở nước ngoài hoặc được học thêm ngoại ngữ nhiều ở bên ngoài, nếu chỉ học ngoại ngữ trong khuôn khổ nhà trường không đủ để làm việc và không thể hội nhập được. Ở trường ta có nhiều tấm gương không học tập ở nước ngoài nhưng sử dụng ngoại ngữ giỏi là do tự học.

Thứ tư, đây là thời đại công nghệ thông tin nên chúng ta phải thành thạo CNTT, sử dụng tốt mạng internet, máy tính. Dù hiện nay ai cũng biết dùng máy tính, nhưng dùng máy tính, mạng như thế nào cho hiệu quả vào nghiên cứu và giảng dạy không phải ai cũng làm được.

Cuối cùng, tôi cho rằng, ở Việt Nam hiện nay rất cần có một đội ngũ cán bộ KHXHNV tinh, có chất lượng. Đó phải là những sinh viên, học viên ham thích và muốn gắn bó cả cuộc đời với ngành nghề này. Đội ngũ tinh nhuệ đó sẽ là máy cái vững chắc để có thể đào tạo được nhiều lớp học trò có chất lượng, có khả năng phổ biến khoa học và đóng góp cho xã hội nhiều hơn.